

Mindre Meddelelser.

En Blok med *Bulla* cfr. *subampulla* D'Orb. fra Flensborg Fjord.

Af

E. M. Nørregaard.

Ved et Besøg, som Statsgeolog NORDMANN aflagde i Daler Præstegaard Ø. for Højer, i 1925, saa han i Hr. Sognepræst G. N. RÜHMANN's geologiske Samling en forsteningsførende Blok, der var fundet paa Stranden ved Havernæs paa Sydsiden af Flensborg Fjord. Ved Pastor RÜHMANN's velvillige Imødekommenhed blev Blokken udlaant til Mineralogisk Museum til nærmere Undersøgelse. Blokken indeholder, foruden 4 Hvirvler og andre Knogler af en større, ubestemmelig Fisk, 9 Eksemplarer af en stor *Bulla*, men ellers ingen makroskopiske Forsteninger.

Bjergarten er en tæt, i frisk Tilstand graa Kalksten, hvis Overflade er brun paa Grund af et ret rigeligt Jernindhold. Under Mikroskopet ses ganske smaa, skarpkantede Kvartskorn. Lerindholdet er meget ringe. Af mikroskopiske Organismer findes der en Del Foraminiferer.

De i Blokken siddende Snegleskaller kan henføres til:

Bulla cfr. *subampulla* D'Orb.

1897. L. BELLARDI & F. SACCO: I Molluschi dei terreni terziari del Piemonte e della Liguria. Torino. 1872—1904. Parte XXII, S. 47, Tvl. 3, Figg. 135—148.

Skallen er ægformet og tynd. Spiret sidder i en vid og ret dyb Indsænkning. Paa de fleste af Stenkærnerne ses tydelige Tilvækstlinjer, hvis nederste Del er særlig stærkt tilbagebøjet. Hvor selve Skallen er bevaret, ses tydeligt en Mængde fine, tætliggende Spiraler. Paa ingen af Eksemplarerne er Mundingen synlig. Størrelsen er noget varierende; gennemsnitlig er Eksemplarerne 20 mm høje og 12 mm brede. Af det største Eksemplar er kun Aftrykket af Spiret bevaret og dette maaler 16 mm i Diameter.

Af hidtil beskrevne store Arter af *Bulla* fra Tertiæret minder Stykkerne fra Havernæs mest om *Bulla subampulla* D'Orb. KAUTSKY¹⁾ omtaler fra Hemmoor en anden stor Form, *Bullinella pliocrassa* Sacco, men denne Art afviger fra de ovenfor beskrevne Eksemplarer ved at være slankere og ved, at Tilvækstlinjerne er mindre fremtrædende.

Bulla subampulla er ligesom *Bullinella pliocrassa* almindelig i Italiens Pliocæn.

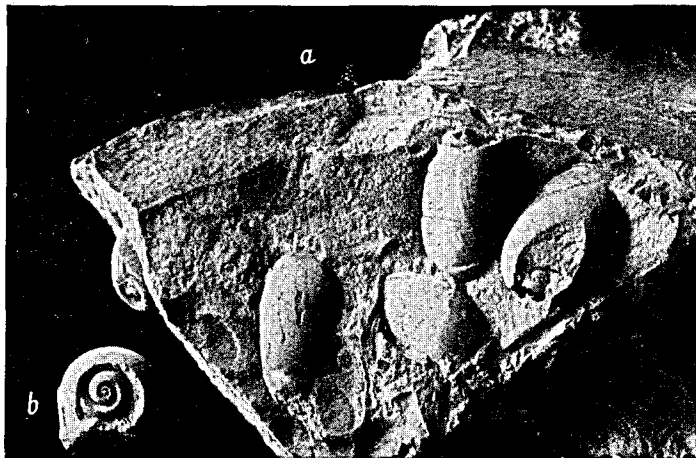

Fig 1. a Brudstykke af Blokken med *Bulla* cfr. *subampulla*. 5 Stenkærner. b Spiret af det største Eksemplar set fra oven (Afstøbning). Nat. Størrelse.

I petrografisk Beskaffenhed ligner Blokken fra Havernæs visse af de mellem-miocæne Blokke fra Esbjerg¹⁾ og de mest kalkholdige Varietet af Holsteiner-Gestein. Da *Bulla subampulla* hidtil kun er kendt fra Italiens Pliocæn, kan den her omtalte Bloks Alder ikke bestemmes med Sikkerhed; men da det italienske Pliocæn har mange Former fælles med Miocænet fra Hemmoor og Basbeck-Osten, er der en Del, som taler for, at Havernæs-Blokken tilhører samme Tid som Aflejringerne paa disse to Lokalteter.

¹⁾ F. KAUTSKY, 1925: Das Miocän von Hemmoor und Basbeck-Osten. Preuss. geolog. Landesanst. Abhandl. N. F. 97, S. 199.

²⁾ E. M. NØRREGAARD, 1916: Mellem-miocæne Blokke fra Esbjerg. Avec résumé en français. Meddel. fra Dansk geolog. Forening. Bd. 5, Nr. 1; tillige trykt i Danmarks geol. Undersøg. IV. Række, Bd. 1, Nr. 5.